

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte – Talpă Boris

Judecători – Eremciuc Ghenadie, Țurcan Anatolie, Daguța Sergiu, Mânăscuță Igor

judecând fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General interimar, Nesterov Aliona, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al trupelor NKVD, orașul Tula din 22 august 1945, în cauza penală în privința lui

Macovenco Timofei xxxxx, născut în anul xxxx,
originar din xxxxx.

Asupra motivelor recursului în anulare, în baza actelor din dosar, completul de judecată

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al trupelor NKVD, orașul Tula din 22 august 1945, *Macovenco Timofei* a fost condamnat în baza art.54-1 lit. a) Cod penal al RSSU (red. 1927), la 10 ani privațiune de libertate, cu privarea în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

Potrivit sentinței, *Macovenco Timofei* a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, a rămas să locuiască pe teritoriul temporar ocupat, în localitatea Novo-Alexandrovca, raionul Dubăsari. Din august 1941, benevol a dat acordul să lucreze în calitate de staroste al localității. În funcția dată a lucrat până în ianuarie 1942. În perioada cât a lucrat în calitate de staroste al localității Basca, a colectat forțat de la cetățeni 700 tone de pâine, 7 tone de carne și bani aproximativ 30000 de ruble. La indicația autorităților române a identificat 8 activiști sovietici și 50 comsomoliști. Toate persoanele identificate au fost luate la evidență de către jandarmeria română. Anunța la cetățeni ordinele și dispozițiile autorităților române.

2. În ședința de judecată, inculpatul *Macovenco Timofei* și-a recunoscut vinovăția în cele incriminate și a declarat că, locuia în localitatea Alexandrovca, raionul Dubăsari RSSA Moldovenească. La 30 iulie 1941, localitatea a fost ocupată de trupele române. Din august 1941 a lucrat în calitate de staroste al orașelului unde locuia. Îndeplinea indicațiile autorităților române. Colecta cereale, carne și bani și le preda tot autorităților române. În august 1941 a transmis autorităților române lista a 8 activiști sovietici și 50 comsomoliști. În ianuarie 1942 a fost transferat la lucru în calitate de staroste în satul Basca. Pentru serviciul exercitat primea lunar 60 de ruble. A decis să slujească autorităților române din frică față de represii. Nu a reușit să se evacueze și nici nu avea unde pleca.

În instanța de judecată circumstanțele incriminate inculpatului *Macovenco Timofei xxxxxx*, de către martori nu au fost confirmate (martori nu au fost audiați).

3. Adjunctul Procurorului General, *Nesterov Aliona*, a declarat recurs în anulare, prin care invocă prevederile art. 6 pct. 44), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, și solicită casarea hotărârii judecătorești nominalizate, cu încetarea procesului penal în privința lui *Macovenco Timofei* în temeiul art. 391 pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală, cu reabilitarea lui.

În susținerea argumentelor formulate, recurentul a invocat că condamnarea lui Macovenco Timofei în baza art. 54-1 lit. a) Cod penal al RSSU (red. a. 1927), pentru tradare de patrie, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Recurentul susține că, Macovenco Timofei a fost condamnat exclusiv în baza declarațiilor acestuia, fără a fi audiați careva martori în ședința de judecată, în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Totodată, acesta indică că potrivit art. 3 al Legii nr. 1225 din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, sunt declarate nevinovate persoanele care în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, din aceste motive consideră că hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Macovenco Timofei, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În consecință, notează că inculpatul Macovenco Timofei în conformitate cu art. 3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare în baza materialelor din dosar și a motivelor invocate, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art.53 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, (nr.1225-XII din 08 decembrie 1992), recursurile în anulare sau deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la articolul 52 alineatul 4 din prezenta lege se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Totodată, în conformitate cu art. XI alin. (31) din Legea privind modificarea unor acte normative (nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023, modificarea Codului de procedură penală), completat prin Legea privind modificarea unor acte normative, (nr. 286 din 05.10.2023, în vigoare 28.11.2023, modificarea Codului de procedură penală), recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

Astfel, completul de judecată menționează că, hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală (la caz în redacția legii în vigoare la data declarării recursului în anulare, până la 01.09.2023), în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992).

Potrivit prevederilor art. 3 lit. g) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „*tradare de patrie*”.

Astfel, la caz se constată că, Macovenco Timofei, fiind condamnat în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, pentru trădare de patrie, cade sub incidența art. 3 lit. g) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992 (cu modificările ulterioare), și în acest sens prin efectul legii este declarat nevinovat, urmând a fi reabilitat.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului în anulare), completul de judecată găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Macovenco Timofei în baza art. 54-1 lit. a) Cod penal al RSSU (red. a. 1927), cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

5. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, completul de judecată

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Nesterov Aliona, casează total sentința Tribunalului Militar al trupelor NKVD, orașul Tula din 22 august 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui Macovenco Timofei xxxxx învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 54-1 lit. a) Cod penal al RSSU (red. a. 1927), pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală și cu reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992.

Macovenco Timofei xxxxx este reabilitat în fața societății și reintegrat în drepturi.
Decizia este irevocabilă.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Țurcan Anatolie

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor